

El Diacrític | Anna Palou | Actualitzat el 19/12/2016 a les 18:33

?Els estats es miren el melic. La societat parla

La periodista Anna Palou, que va ser la setmana passada en un camp de refugiats al centre de París, explica com la societat civil organitzada és qui marca la pauta en l'acollida de les persones en busca de refugi | «Els estats aposten per desfer-se de les seves responsabilitats i es passen la pilota amb lleis fetes a mida, com les polítiques de retorn»

Nois afganesos preparen el sopar al camp de Saint Denis, a París, amb l'ajuda de voluntariat, l'11 de desembre passat | Anna Palou

Lesbos, Idomeni, París, Calais, Siracusa. A tot arreu hi ha una societat civil organitzada per a cobrir la tasca que haurien de fer els estats, és a dir, garantir la dignitat de les persones que arriben a les seves fronteres. Això demostra que malgrat la política migratòria i d'asil que apliquen els estats europeus, la societat està humanitzada.

Fa una setmana estava a París, la capital francesa, un país que sembla haver oblidat el lema de la seva revolució «liberté, fraternité, égalité». La imatge era clara: persones en cerca de refugi dormint al carrer, portals i camps espontanis, com el de l'avinguda del President Wilson al barri de Saint Denis (desallotjat dijous passat), i equipaments municipals insuficients. Aquesta és una mostra de la política europea.

Estats que vulneren drets humans

A França es deneguen el 80% de les sol·licituds de protecció internacional (dades d'Eurostat). Una xifra no gaire llunyana de l'espanyola que se situa al 70%, segons CEAR. Les xifres evidencien

que el dret a l'asil no està garantit en la majoria de països de la Unió Europea (UE) malgrat quedí recollit a l'article 14 de la Declaració Universal dels Drets Humans. No estem parlant de caritat, estem parlant de drets i justícia. Uns drets aconseguits amb la lluita social al carrer. És més, els estats aposten per desfer-se de les seves responsabilitats i es passen la pilota amb lleis fetes a mida, com les polítiques de retorn, ja sigui tornant a les persones al primer país d'entrada i registre a la UE, d'acord amb l'aplicació de la convenció de Dublín, o al país d'origen, segons acords bilaterals com el recentment aprovat amb l'Afganistan.

Boh Ousman al camp de Saint Denis a Paris Foto: Anna Palou

Cap voluntat d'acollir

El sistema de protecció internacional és insuficient. A França els temps d'espera entre la demanda i la resposta sobre la sol·licitud d'asil són llargs, les places escasses i no hi ha un procés d'acompanyament complet i integral, que hauria d'incloure des de tenir un llit, rebre atenció psicològica o tenir uns ingressos mensuals. Això fa que moltes persones visquin al carrer, com a Saint Denis, i que siguin les voluntàries de petites organitzacions les que ofereixin menjar, vestimenta o assessorament legal sobre la seva situació. Novament no parlem de ser bones persones, sinó d'un dret que haurien d'estar garantint els estats. A casa nostra el sistema també coixeija. Fins aquest any a Catalunya hi havia 28 places per a persones refugiades i a tot l'Estat 900. La pressió ciutadana al carrer ha fet que Catalunya lluiti per augmentar les places i ara en siguin 300. Tot i això, insuficients si calculem que el 2015 les peticions al Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER) de Barcelona van ser de 1.374, i aquest any, fins el febrer, ja n'havien rebut mig miler.

Polítiques contra les migracions

Hem vist com en els darrers anys la construcció de murs i els discursos de la por a l'altre han augmentat. Les polítiques restrictives de control i tancament de fronteres vers els moviments migratoris, però, xoquen amb una societat, que malgrat alguns temors, generalment hi està a favor.

És que la lliure circulació és un dret que no estem garantint. Si bé és cert que els governs europeus sortits de les urnes són cada cop més de dretes, exemples com els d'Àustria, amb la victòria del verd Alexander Van der Bellen, ens demostren que no tothom pensa el mateix.

Camp espontani de Sanit Denis, a París, l'11 de desembre passat Foto: Anna Palou

Totes les iniciatives sorgides en els darrers dos anys, com Bienvenidos Refugiados, Stop Mare Mortum, Ciutat Refugi o Caravana Obrim Fronteres, entre desenes de propostes locals i municipals declarades a favor de l'acollida, i totes les voluntàries desplaçades a Grècia o Calais, mostren clarament que la societat va per davant de les polítiques migratòries dels darrers govern espanyols. Malgrat tot, però, encara cal treballar per combatre el discurs racista, xenòfob i exclouent. A Catalunya està en marxa la campanya «Casa nostra, casa vostra» a favor de l'acollida de les persones refugiades, tant de les que han de venir com de les que ja estan aquí, però alhora s'organitzen campanyes com la del partit xenòfob Som Catalans, d'Olot, afirmant que «Casa nostra no és casa vostra». Cal, doncs, continuar lluitant de manera col·lectiva contra aquestes expressions i per això són importants plataformes com Unitat contra el Feixisme i el Racisme (UCFR) que a llocs com Osona ha fet una feina excepcional per expulsar l'extrema dreta de les institucions.

En un món globalitzat, cal que la mobilitat humana també sigui global. Ser un país acollidor, no només és mostrar la nostra solidaritat, sinó aprendre a construir una societat intercultural i respectuosa amb la diversitat. Si em pregunteu si tinc esperança, diré que sí. Sóc optimista perquè veig que qui ara garanteix els drets humans és la societat civil organitzada i només aquesta pot empènyer els estats a ser-ne garants.